

Héraðsdómur Reykjavíkur

Dómur 8. apríl 2026

Mál nr. E-3257/2025:

A

(Flóki Ásgeirsson lögmaður)

gegn

Reykjavíkurborg

(Pórður Guðmundsson lögmaður)

Dómur

Málsmeðferð og dómkröfur aðila

- Mál þetta, sem dómtekið var 12. mars 2026, var höfðað 26. maí 2025 af A, [...] í Reykjavík, gegn Reykjavíkurborg, Ráðhúsi Reykjavíkur við Tjarnargötu 11 í Reykjavík.
- Stefnandi krefst þess að stefndi greiði stefnanda 1.300.000 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu frá 26. júní 2025 til greiðsludags. Þá krefst stefnandi málskostnaðar úr hendi stefnda.
- Stefndi krefst sýknu af öllum kröfum stefnanda og að stefnanda verði gert að greiða stefnda málskostnað.

Helstu málsatvik

A

- Stefnandi, sem er fæddur árið [...], er greindur með [...], [...], [...] og [...]. Stefnandi býr hjá foreldrum sínum ásamt eldri bróður og þarf aðstoð við athafnir daglegs lífs.
- Hinn 14. febrúar 2018 lagði móðir stefnanda inn umsókn hjá stefnda um sértækt húsnæðisúrræði fyrir hönd stefnanda. Í upplýsingum með umsókninni, svokallaðri mats- og þarfagreiningu, dagsettri sama dag, kemur m.a. fram að stefnandi þurfi á næturvakt að halda og að stuðningsþjónusta hans sé metin til 35 stiga. Um aðra stoðþjónustu sagði að stefnandi væri með sjö sólarhringa á mánuði í skammtíavistun og með 25 klukkustundir á mánuði í liðveislu. Varðandi fjölskylduaðstæður stefnanda er þar greint frá veikindum bróður stefnanda og stöðu foreldra hans, sem eru sögð orðin öldruð, eigi bæði við stoðkerfisvanda að stríða sem fari versnandi vegna umönnunarþyngdar stefnanda og geti ekki lengur haft hann hjá sér á heimilinu. Umsókn stefnanda var móttækin 16. sama mánaðar og samþykkt á biðlista 5. mars 2018.
- Umsókn stefnanda um sértækt húsnæði fyrir fatlað fólk var endurmetin 17. febrúar 2020 á grundvelli nýrra reglna Reykjavíkurborgar um félagslegt leiguhúsnæði og hann metinn

til 10 stiga samkvæmt matsviðmiðum. Í bréfi þar um kom m.a. fram að umsókn hans um „félagslegt leiguhúsnæði – fatlað fólk“ héldi gildi sínu og væri áfram samþykkt á biðlista.

7. Bókað er eftir móður stefnanda í viðtali um stoðþjónustu fyrir stefnanda, sem hún mun hafa komið í til starfsmanns stefnda í október 2022, m.a. að foreldrar séu orðin ansi langþreytt á biðinni eftir búsetu fyrir stefnanda. Af gögnum málsins má ráða að einnig hafi á þeim tíma legið inni hjá stefnda umsókn um aukningu á skammtímavistun fyrir stefnanda í [...].
8. Hinn 18. ágúst 2023 var stefnandi, með bréfi frá velferðarsviði stefnda, upplýstur um stöðu umsóknar hans um húsnæði fyrir fatlað fólk hvar vísað var til umsóknar hans, dags. 14. febrúar 2018. Í bréfinu sagði m.a. að 1. júní s.á. hefðu alls 133 einstaklingar átt gilda umsókn um húsnæði fyrir fatlað fólk, þar af 27 sem metnir væru í sama þjónustuflokki og stefnandi. Við forgangsröðun umsókna væru lögð til grundvallar þau viðmið sem tilgreind væru í matsviðmiðum í reglum stefnda um félagslegt leiguhúsnæði. Við forgangsröðun væri m.a. horft til þarfa viðkomandi og lengdar biðtíma eftir húsnæði. Einnig væri horft til annarrar þjónustu sem stæði til boða á biðtíma, sbr. 9. gr. reglugerðar nr. 370/2016 um húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk. Þá væri litið til núverandi húsnæðis- aðstöðu umsækjanda og hversu brýna þörf viðkomandi hefði fyrir viðeigandi húsnæði. Sagði þar og að endurskoðuð uppbyggingaráætlun húsnæðis fyrir fatlað fólk hefði verið samþykkt á fundi borgarráðs 11. ágúst 2022 og vísað til fjárhagsáætlunargerðar. Þessi áætlun gerði ráð fyrir umtalsverðri uppbyggingu húsnæðis á næstu árum. Í áætluninni væri gert ráð fyrir 10 íbúðakjörnum fyrir fatlaða einstaklinga í þjónustuflokki III sem kæmu til úthlutunar á árunum 2023–2030. Þar að auki myndi koma til úthlutunar húsnæðis í einum íbúðakjarna á grundvelli fyrri uppbyggingaráætlunar sem samþykkt hafi verið árið 2017. Miðað við framangreint væri gert ráð fyrir að stefnandi fengi úthlutað húsnæði á árinu 2025. Í bréfinu sagði að einstaklingsbundin áætlun væri með fyrirvörum um ýmsar óviðráðanlegar aðstæður sem gætu haft áhrif á uppbyggingaráætlun húsnæðis fyrir fatlað fólk, svo sem fjármögnun, breytingar sem orsakist m.a. af aðstæðum á byggingamarkaði og hugsanlegar breytingar á skipulagi innan borgarinnar, m.a. hvað varðar lóðaframboð. Þá geti breyttar stuðningsþarfir stefnanda og/eða annarra haft áhrif á forgangsröðun á biðlista, auk þess sem fjölgun eða fækkun umsækjenda í mismunandi þjónustuflokkum geti haft áhrif á röðun biðlista. Að lokum er tilgreint að uppbyggingaráætlun um húsnæði fyrir fatlað fólk sé endurmetin árlega. Að loknu endurmati hennar verði haft samband við stefnanda og honum veittar upplýsingar um áætlaða lengd biðtíma, stöðu áætlunarinnar og þann stuðning sem honum standi til boða á biðtíma, sbr. 10. gr. reglugerðar nr. 370/2016 um húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk.
9. Hinn 25. október 2024 var stefnandi, með bréfi frá velferðarsviði stefnda, upplýstur um uppfærða stöðu umsóknar hans um húsnæði fyrir fatlað fólk. Bréfið var sambærilegt því sem honum var sent árið áður og greint er frá hér að framan að öðru leyti en um fjölda

umsókna íbúðakjarna o.þ.u.l. Miðað við m.a. endurmat á uppbyggingu húsnæðis fyrir fatlað fólk árið 2024 væri gert ráð fyrir að stefnandi fengi úthlutað húsnæði á árinu 2026.

10. Bókað er eftir starfsmanni stefnda að hringt hafi verið í móður stefnanda 10. apríl 2025 vegna endurnýjunar á stoðþjónustu. Í því samtali hafi hún ítrekað umsókn stefnanda um búsetu og sagst vilja fá búsetukjarnann sem væri í uppbyggingu í Árbæ.
11. Með tölvuskeyti 26. ágúst 2025 til starfsmanns stefnda og ráðgjafa í málaflokki fatlaðs fólks óskaði móðir stefnanda eftir að ýtt yrði á eftir umsókn stefnanda eftir sértæku húsnæðisúrræði. Í tölvuskeytinu segir: „Við foreldrarnir erum orðin langþreytt á ástandinu. Við erum sextug og farið að bitna á andlegri heilsu okkar, hann er [...] ára. Hann þarf stöðuga umönnun og eftirlit og aðstoð við allar athafnir daglegs lífs. Þegar hann er veikur verðum við að taka frí úr vinnu og ef hann vakir á nóttunni þá verðum við að taka slaginn og mæta svo í vinnu daginn eftir. Þetta er líka mikil binding. Það hefur líka verið kvartað í blokkinni hjá okkur yfir hljóðum og hlaupum frá honum. Nú í sumar var hann án [...] skammtímavistunar frá miðjum júní til miðjan ágúst. Var í fríi 2x2 vikur í [...], þá vorum við með hann allan tímann. Hann hefði líka gott af því að komast að heiman. Hann ÞARF að komast að á næsta ári. Ég veit að það er í byggingu sambýli að [...] í Árbæ. Spurning hvort hann kæmist þar að?“ Í svari starfsmanns stefnda, sem þakkaði fyrir póstinn, sagði m.a.: „Ég skal gera það sem ég get og færi ykkur upplýsingar um leið og þær liggja fyrir.“
12. Hinn 12. nóvember 2025 var stefnandi, með bréfi frá velferðarsviði stefnda, upplýstur um uppfærða stöðu umsóknar um húsnæði fyrir fatlað fólk. Bréfið er sambærilegt þeim sem honum höfðu verið send árin áður að öðru leyti en um fjölda umsókna, íbúðakjarna og þ.u.l. Miðað við m.a. endurmat á uppbyggingu húsnæðis fyrir fatlað fólk árið 2025 væri gert ráð fyrir að stefnandi fengi úthlutað húsnæði á árinu 2026.
13. Af gögnum málsins má ráða að stefnandi hafi undanfarin ár verið með stoð- og stuðningsþjónustu (liðveislu) í 25 klukkustundir á mánuði á vegum stefnda. Þá hafi stefnandi verið með akstursþjónustu og í skammtímadvöl í [...]. Þá liggur fyrir að stefnandi hefur verið í vinnu- og virknimiðaðri stoðþjónustu í [...], sem rekið er af Ási styrktarfélagi. Mat á stuðningsþörf stefnanda hefur reglulega farið fram á vettvangi stefnda.

B

14. Fyrir liggur að Landssamtökin Þroskahjálp voru í samskiptum við stefnda árin 2023 og 2024, m.a. vegna málefna stefnanda. Lögmaður landssamtakanna óskað með bréfi 16. janúar 2024 m.a. eftir afstöðu stefnda til bótaskyldu hans gagnvart stefnanda vegna biðtíma og upplýsingagjafar við úthlutun sértæks húsnæðisúrræðis. Með svarbréfi stefnda 29. febrúar 2024 hafnaði hann bótaskyldu vegna stefnanda.

Helstu málsástæður stefnanda

15. Stefnandi byggir á því að hann njóti réttar til sértæks húsnæðisúrræðis á grundvelli 9. gr. laga nr. 38/2018 um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir, sbr. umsókn stefnanda þar að lútandi frá 14. febrúar 2018 sem samþykkt hafi verið af hálfu stefnda 5. mars 2018. Þessi réttur stefnanda til sértæks húsnæðisúrræðis sækir sér ekki aðeins stoð í lög nr. 38/2018, heldur eigi hann rætur sínar að rekja til þeirrar félagslegu lágmarksaðstoðar sem stefnandi eigi rétt til samkvæmt 76. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. lög nr. 33/1944. Enn fremur sé réttur stefnanda til sértæks húsnæðisúrræðis, í samræmi við þarfir hans og óskir, grundvallarforsenda þess að hann njóti fullra mannréttinda til jafns við aðra og að honum séu sköpuð skilyrði til sjálfstæðs lífs á eigin forsendum, sbr. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 38/2018, 65. og 71. gr. stjórnarskrárinnar, 8. og 14. gr. mannréttindasáttmála Evrópu og 5. og 19. gr. samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks.
16. Stefnandi kveður ágreining málsins ekki snúa að tilvist réttinda stefnanda til sértæks húsnæðisúrræðis heldur að þeim drætti sem hafi orðið á því að stefnandi fengi notið réttar síns og hvort aðgerðaleyfi stefnda við að tryggja þau réttindi feli í sér miskabótaskylda meingerð gegn stefnanda, sbr. b-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993.
17. Byggir stefnandi á því að hann hafi orðið fyrir ólögmati meingerð sem felist í brotum gegn réttindum hans samkvæmt 34. gr. laga nr. 38/2018, sbr. 9. gr. þeirra, 8.–10. gr. reglugerðar nr. 370/2016, 9. og 11. gr. stjórnsýslulaga, 65., 71. og 76. gr. stjórnarskrárinnar, 8. og 14. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, sbr. 41. gr. hans, og 5. og 19. gr. samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks. Stefndi hafi brotið gegn framangreindum lagaákvæðum með óhóflegum biðtíma eftir veitingu réttindanna og með því að vanrækja að raða stefnanda á biðlista, vinna einstaklingsbundna áætlun um veitingu húsnæðis og upplýsa stefnanda um áætlaðan biðtíma. Enn fremur hafi stefndi brotið gegn réttindum stefnanda með því að rétta ekki hlut hans með sama hætti og hlutur aðila máls í dómi Héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-2712/2020 og síðar aðila máls í dómi dómstólsins í máli nr. E-1623/2024 hafi verið réttur.
18. Stefnandi byggir nánar á því að brot stefnda gegn réttindum hans hafi verið þrjúþætt. Í *fyrsta lagi* felist brot stefnda í þeim óhóflega langa tíma sem stefnanda hafi verið gert að bíða eftir húsnæðisúrræði. Frá því að stefnandi hafi fyrst sótt um úthlutun sértæks húsnæðisúrræðis og umsóknin verið samþykkt á biðlista hafi við höfðun málsins þannig verið liðin sjö ár og tveir mánuðir. Við gildistöku laga nr. 38/2018 hafi stefnandi verið búinn að vera á biðlista í tæpa átta mánuði og frá gildistöku þeirra hafi stefnandi, við málshöfðun, beðið í sex ár og átta mánuði til viðbótar. Stefndi hafi í samræmi við sjálfstjórnarrétt sinn samkvæmt 78. gr. stjórnarskrárinnar ákveðið svigrúm til þess að forgangsraða lögbundnum verkefnum sínum innan ramma laganna og svigrúm til þess að meta hvert tilvik fyrir sig. Það svigrúm takmarkist hins vegar af réttindum stefnanda. Stefndi geti þannig t.a.m. ekki látið hjá líða að vinna að því með skipulegum og málefnalegum hætti að útfæra og veita lögbundna þjónustu. Þrátt fyrir það svigrúm sem

beri að ljá stefndu verði eins og nú sé komið að telja þann drátt sem hafi verið á því að stefnandi fái notið réttinda sinna, sem viðurkennd hafa verið af stefnda, svo úr hófi að hann brjóti gegn þeim viðmiðum um málshraða sem leiði af 9. gr. stjórnarsýslulaga og 34. gr. laga nr. 38/2018.

19. Í *öðru lagi* byggir stefnandi á að stefndi hafi brotið gegn réttindum hans með því að láta undir höfuð leggjast að framfylgja málsmeðferðarreglum 34. gr. laga nr. 38/2018 og reglugerðar nr. 370/2016, fram til ágústmánaðar 2023. Stefndi hafi aðeins skipað stefnanda í þjónustuflokk III en ekki raðað honum innbyrðis á biðlista innan þess flokks. Hafi stefndi þannig ekki haldið úti neinum raunverulegum biðlista þrátt fyrir lagaboð þess efnis í 8. og 9. gr. reglugerðar nr. 370/2016. Framangreind vanræksla stefnda hafi haft í för með sér að enginn fyrirsjáanleiki eða gagnsæi hafi verið í úthlutunum sértækra húsnæðisúrræða. Að sama skapi hafi stefndi ekki unnið einstaklingsbundna áætlun um útvegum sértæks húsnæðisúrræðis í samræmi við skyldur sínar samkvæmt 8. gr. reglugerðar nr. 370/2016 og ekki veitt stefnanda upplýsingar um stöðu umsóknar hans eða áætlaðan biðtíma eða átt frumkvæði að því að eiga samráð við stefnanda að öðru leyti í samræmi við skyldur sínar samkvæmt 8. og 10. gr. reglugerðar nr. 370/2016. Þegar stefnanda hafi loks verið send áætlun um útvegum húsnæðis haustið 2023 hafi verið liðin fimm ár og sex mánuðir frá umsókn stefnanda og fjögur ár og níu mánuðir frá gildistöku laga nr. 38/2018 og breytingu reglugerðar nr. 370/2016.
20. Í *þriðja lagi* byggir stefnandi á því að stefndi hafi brotið gegn réttindum stefnanda þegar stefndi rétti ekki hlut stefnanda í kjölfar dóms Héraðsdóms Reykjavíkur 16. júní 2021 í máli nr. E-2712/2020. Umrædd skylda hafi jafnframt raknað við í kjölfar dóms 31. mars 2025 í máli nr. E-1623/2024. Aðilar síðastnefndra dómsmála hafi verið í öldungis sambærilegri stöðu og stefnandi. Í samræmi við jafnræðisreglu, sbr. 11. gr. stjórnarsýslulaga, og lögmætisreglu hafi stefnda borið að leysa eins úr máli stefnanda og annarra í sambærilegri stöðu og aðila héraðsdómsmáls nr. E-2712/2020. Í ljósi þess að stefndi hafi búið yfir vitneskju um brot sín gegn lögum og að þau brot fælu í sér ólögmæta meingerð hafi stefnda sem stjórnvaldi ekki verið stætt á að viðhalda því ólögmæta ástandi, heldur hafi honum borið að bregðast við og rétta hlut stefnanda.
21. Stefndi kveðst telja að hvert og eitt brot stefnda gegn réttindum stefnanda eigi að leiða til miskabótaskyldu stefnda. Sé viðhaft heildstætt mat á háttsemi stefnda verði hins vegar enn ljósara að meðferð hans á umsókn stefnanda hafi vikið talsvert frá því sem lög kveði á um og stefnandi hafi mátt búast við. Brotin tengist þó jafnframt innbyrðis en ómarkviss meðferð stefnda á umsókn stefnanda, í andstöðu við 34. gr. laga nr. 38/2018 og reglugerð nr. 370/2016, hafi m.a. valdið því að málsmeðferðartími stefnda hafi dregist eins mikið úr hófi og raun beri vitni.
22. Stefndi vísar til þess að öllum skilyrðum bótaábyrgðar stefnda sé fullnægt. Telja verði að háttsemi stefnda hafi vikið svo verulega frá þeim lagaskyldum sem hvíla á honum og

þeirri háttsemi sem af honum mátti búast að saknæmisskilyrðum sé jafnframt fullnægt. Afleiðing brota stefnda sé sú að stefnanda hafi ekki verið mögulegt að hefja sjálfstætt líf á eigin heimili og eigin forsendum. Þvert á móti hafi líf stefnanda verið í eins konar biðstöðu í rúm sjö ár á meðan hann hafi beðið eftir lögbundinni þjónustu. Um sé að ræða hagsmuni sem standi persónu stefnanda afar nærri og hafi brot stefnda haft tilfinnanleg áhrif á líf stefnanda. Vegna brota stefnda hafi stefnandi ekki getað gert ráðstafanir og skipulagt líf sitt til framtíðar heldur lifað við mikla óvissu. Framangreind brot stefnda gegn réttindum stefnanda feli þannig í eðli sínu í sér bótaskylda meingerð gegn persónu hans og öðrum hagsmunum sem njóti verndar b-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Þá sé miski stefnanda í beinum orsakatengslum við og sennileg afleiðing af háttsemi stefnda.

Helstu málsástæður stefnda

23. Stefndi hafnar málatilbúnaði stefnanda alfarið og byggir á því að málsmeðferð í máli stefnanda hafi verið lögum samkvæmt. Öll húsnæðis- og þjónustuúrræði stefnda hafi verið í samræmi við ákvæði stjórnarskrár, laga, reglugerða og eigin reglna stefnda og upplýsingagjöf til stefnanda og aðstandenda hans verið sinnt og stefnanda boðin úrræði á biðtíma.
24. Um stöðu sveitarfélaga varðandi málefni fatlaðs fólks vísar stefndi til 1. mgr. 76. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. lög nr. 33/1944. Í dómaframkvæmd hafi ákvæðið verið túlkað á þann veg að það tryggi þessum einstaklingum ákveðin lágmarksréttindi eftir fyrir fram gefnu skipulagi sem ákveðið skuli á málefnalegan hátt. Í ákvæðinu felist að löggjafanum sé skylt að tryggja ákveðinn lagaramma um þjónustu og slíkan lagaramma sé m.a. að finna í lögum nr. 38/2018 um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir og í lögum nr. 40/1991 um félagsþjónustu sveitarfélaga.
25. Vísar stefndi til þess að útfærsla réttar samkvæmt 76. gr. stjórnarskrár taki mið af ákvæði 78. gr. stjórnarskrárinnar, sem tryggi sjálfstæði og sjálfsákvörðunarrétt sveitarfélaga, sbr. og ákvæði 1. mgr. 1. gr. og 1. mgr. 3. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011. Með hliðsjón af þeirri sjálfstjórn sem sveitarfélögum sé veitt setji þau sér sínar eigin reglur um rétt íbúa á grundvelli laganna, þ. á m. um umfang og útfærslu þjónustu við fatlað fólk. Sveitarfélög hafi ákveðið svigrúm til að forgangsraða framkvæmd lögbundinna verkefna innan ramma laganna samkvæmt 78. gr. stjórnarskrárinnar. Því geti einstaklingar ekki gert kröfu um ákveðna, skilyrðis- og tafarlausu þjónustu heldur helgist framboð hennar af því í hvaða mæli sveitarfélagi sé unnt að veita þjónustuna. Í samræmi við framangreint hafi stefndi sett reglur um félagslegt leiguhúsnæði og feli þær reglur í sér lögmæta og málefnalega útfærslu sveitarfélagsins á þeim skyldum sem lagðar séu því á herðar með 76. gr. stjórnarskrárinnar, lögum nr. 38/2018 og lögum nr. 40/1991. Stefndi hafi samþykkt uppbyggingaráætlun húsnæðis til að mæta húsnæðisþörf og endurskoðað

uppbyggingaráætlunina reglulega, að teknu tilliti til breyttra aðstæðna. Eðli málsins samkvæmt fylgi slíkum áætlunum og framkvæmdum á grundvelli þeirra mikil vinna, tími og kostnaður. Húsnæði þurfi enda að taka mið af þjónustubörf einstaklinga sem samþykktir hafi verið á biðlista, forgangs röðun og því fjármagni sem veitt hafi verið til málaflokksins af hálfu sveitarfélagsins. Þá geti einstaklingar sótt um húsnæði hjá öðru sveitarfélagi en lögheimilissveitarfélagi, sem geri það að verkum að erfitt sé að gera sér grein fyrir raunverulegri þörf fyrir húsnæðisúrræði á landsvísu.

26. Stefndi byggir á því að ágreiningslaust sé í málinu að umsókn stefnanda um húsnæði hafi verið samþykkt af hálfu stefnda og að stefnandi sé á biðlista eftir húsnæði sem henti metnum þjónustubörfum hans. Í samþykkt umsóknar felist ekki að á stefnda hafi hvílt afdráttarlaus skylda til að veita stefnanda húsnæðið tafarlaust. Stefnandi hafi ekki þurft að bíða í svo óhóflega langan tíma eftir úthlutun á húsnæði að það fari gegn málshraðareglu stjórnisýsluréttarins, sbr. 9. gr. stjórnisýslulaga nr. 37/1993.
27. Þá vísar stefndi til þess að stefnandi hafi verið upplýstur um ástæður tafa og fyrirhugaðar úthlutanir hjá stefnda. Lögð hafi verið áhersla á bein samskipti við stefnanda og aðstandendur hans af hálfu stefnda og upplýsingagjöf um stöðu húsnæðis fyrir fatlað fólk með reglulegum viðtölum og svörum við fyrirspurnum. Staða stefnanda hafi verið endurmetin reglulega og reynt að koma til móts við þjónustufarfir hans á biðtíma eftir húsnæði. Þá hafi stefnandi ekki sýnt fram á að ekki hafi verið staðið málefnalega að úthlutun húsnæðis af hálfu stefnda.
28. Þá kveður stefndi bótaskyldu vegna skorts á upplýsingagjöf ekki hafa stofnast og mótmælir því að hafa brotið gegn ákvæðum laga nr. 38/2018, ákvæðum reglugerðar nr. 370/2016 um húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk, sbr. breytingareglugerð nr. 1039/2018, eða gegn ákvæðum reglna stefnda um félagslegt húsnæði frá júní 2019. Þá mótmælir stefndi því að upplýsingagjöf til stefnanda hafi verið svo stórlega vanrækt af hálfu stefnda að leitt hafi til miskatjóns.
29. Vísar stefndi til 1. mgr. 34. gr. laga nr. 38/2018, ákvæðis sem sé nánar útfært í reglugerð nr. 1039/2018. Sams konar ákvæði sé einnig að finna í 9. gr. reglna stefnda um félagslegt leiguhúsnæði. Í 8. gr. reglugerðar nr. 370/2016 um húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk, með síðari breytingum samkvæmt breytingareglugerð nr. 1039/2018, sé vikið að biðlistum. Stefndi hafi metið það sem svo að uppbyggingaráætlanir Reykjavíkurborgar varðandi sértæk húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk, sem taki mið af þeim einstaklingum sem samþykktir hafa verið á biðlista eftir slíku húsnæði, væru í samræmi við áskilnað laga, reglugerðar og reglur stefndu um félagslegt húsnæði og því teldi stefndi sér ekki skylt að gera aðra áætlun til viðbótar fyrir sérhvern einstakling á biðlista. Stefndi hafi því verið ósammála þeirri niðurstöðu Héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-2712/2020 að stefndi hefði vísvitandi látið undir höfuð leggjast að gera slíkar persónubundnar áætlanir. Hvorki í lögnum né breytingareglugerð nr. 1039/2018 sé að finna beinan áskilnað þess efnis að

sveitarfélag skuli vinna slíkar persónubundnar áætlanir en sá skilningur verði hvorki ráðinn af orðalagi 8. gr. reglugerðarinnar né ákvæðum laga nr. 38/2018, eða lögskýringargögnum með þeim.

30. Þá byggir stefndi á því að breytingareglugerð nr. 1039/2018 hafi ekki verið komið á með viðhlítandi hætti og skorti lagastoð. Hún hafi verið sett með stoð í 2. mgr. 34. gr. laga nr. 38/2018 sem mæli skýrt fyrir um að setning reglugerðar sé háð samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga og hagsmunasamtök fatlaðs fólks. Óumdeilt sé að slíku samráði hafi ekki verið til að dreifa við setningu reglugerðarinnar. Verði því að mati stefnda að leggja til grundvallar að breytingareglugerð nr. 1039/2018 hafi að þessu leyti ekki fullnægjandi stoð í 2. mgr. 34. gr. laga nr. 38/2018. Breyti engu þó svo að um lagastoð sé einnig vísað til 40. gr. laganna enda sé það ákvæði eingöngu yfirlitsákvæði yfir reglugerðarheimildir í lögnum.
31. Kveður stefndi að í kjölfar fyrrgreinds dóms Héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-2712/2020 hafi stefndi gert úrbætur á verklagi sínu og hafið að senda út ítarlegri persónubundnar áætlanir á einstaklinga, þ. á m. stefnanda, þar sem m.a. hafi verið getið um hvenær fyrirhugað sé að viðkomandi fái úthlutað húsnæðisúrræði. Ekki hafi verið í slíkum áætlunum unnt að segja með nákvæmum hætti fyrir um hvenær viðkomandi muni fá úthlutað húsnæði. Það sé með öllu ógerlegt að lofa viðkomandi úthlutun á einhverjum nánar tilgreindum tíma og væri til þess fallið að vekja hjá viðkomandi falskar væntingar.
32. Stefndi telji ljóst af fyrirliggjandi gögnum að upplýsingagjöf til stefnanda og aðstandenda hans hafi verið viðhlítandi og síður en svo með þeim hætti að bótaskylda hafi stofnast.
33. Þá mótmælir stefndi þeim málatilbúnaði stefnanda að unnt sé að draga víðtækar ályktanir af niðurstöðu Héraðsdóms Reykjavíkur í málum nr. E-2712/2020 og E-1623/2024, svo sem að allir einstaklingar á biðlista eftir sértæku húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk öðlist á grundvelli þeirra sjálfkrafa rétt til miskabóta. Dómar héraðsdóms feli í sér niðurstöðu um rétt þeirra málsaðila sem þar áttu í hlut. Við mat á því hvort bótaskylda hafi stofnast verði ávallt að byggja á atviksbundnu mati hverju sinni enda hvoru tveggja persónulegar aðstæður einstaklinganna og upplýsingagjöfin af hálfu stefnda mismunandi. Þá verði að mati stefnda einnig að horfa til þess að í kjölfar aðfinnslna við þáverandi verklag stefnda í dómi Héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-2712/2020 hafi stefndi gert úrbætur á verklagi sínu og hafið að senda árlega út persónubundnar áætlanir til allra á biðlista eftir húsnæði fyrir fatlaða. Stefndi hafi bætt upplýsingagjöf, þ. á m. til stefnanda og horfa verði til þess þegar fram fari heildstætt mat á því hvort háttsemi stefnda uppfylli ströng saknæmisskilyrði 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Í fyrrgreindum dómi héraðsdóms hafi því verið slegið föstu að stefndi hafi vísvitandi látið undir höfuð leggjast að gera einstaklingsbundnar áætlanir fyrir umsækjendur en því sé harðlega mótmælt af hálfu stefnda. Engan skýran áskilnað um skriflega persónubundna áætlun sé að finna í skráðum reglum, hvorki 34. gr. laga nr. 38/2018 né 8.–10. gr. reglugerðar nr. 370/2016.

34. Hvað varðar ákvæði 65. og 71. gr. stjórnarskrárinnar og 8. og 14. gr. mannréttinda-sáttmála Evrópu, sbr. lög nr. 62/1994, sem fjalli um vernd friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu, feli það ekki í sér brot á ætluðum jákvæðum athafnaskyldum af hálfu stefnda að hafa ekki veitt stefnanda það húsnæði sem sótt var um og stefndi hefur samþykkt að stefnandi eigi rétt til. Fyrrgreind ákvæði leggi engar slíkar jákvæðar athafnaskyldur á stefnda heldur sé stefnda lögum samkvæmt heimilt að útfæra þá þjónustu sem í boði sé að teknu tilliti til fjármagns og forgangsroðunar.
35. Stefndi mótmælir því að hafa á nokkurn hátt brotið gegn frelsi, friði, æru eða persónu stefnanda, sbr. b-lið 1. mgr. 26. gr. laga nr. 50/1993, þótt stefndi dragi ekki úr að þungbært sé fyrir stefnanda að bíða eftir húsnæði. Þá mótmælir stefnda því sérstaklega að uppfyllt sé saknæmisskilyrði 26. gr. laga nr. 50/1993. Frá árinu 2011 hafi verið unnið hörðum höndum að uppbyggingu húsnæðis fyrir fatlað fólk. Eftirspurn eftir slíku húsnæði hafi á þeim tíma aukist verulega og þrátt fyrir meira en tvöföldun búsetuúrræða á tímabilinu hafi fjölgað umtalsvert á biðlistum. Af heildarsamhenginu sé ljóst að málshraði sé ekki óhóflegur og tafir séu réttmætar og málefnalegar.
36. Komi til þess að stefnanda verði dæmdar bætur krefst stefndi lækkunar bótafjárhæðar og þá er dráttarvaxtakröfu stefnanda sérstaklega mótmælt. Stefndi byggir á því, með hliðsjón af óvenjulegum aðstæðum og atvikum málsins að öðru leyti, að sanngjarnt sé að bótaábyrgð verði felld niður eða bótafjárhæð lækkuð verulega með vísan til 1. mgr. 24. gr. laga nr. 50/1993.

Niðurstaða

37. Ágreiningur málsins lýtur í aðalatriðum að því hvort stefnandi eigi rétt til miskabóta úr hendi stefnda vegna þess að óréttmætar tafir hafi orðið á afgreiðslu stefnda við úthlutun húsnæðis til handa stefnanda vegna fötlunar hans svo og hvort skort hafi lögbundna upplýsingagjöf á meðan á töfunum stóð.
38. Í 1. mgr. 76. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. lög nr. 33/1944, er mælt fyrir um að öllum sem þess þurfi skuli í lögum tryggður réttur til aðstoðar vegna sjúkleika, örorku og sambærilegra atvika. Í dómaframkvæmd hefur ákvæðið verið túlkað á þann veg að það tryggi þessum einstaklingum ákveðin lágmarksréttindi eftir fyrir fram gefnu skipulagi sem ákveðið skuli á málefnalegan hátt. Hefur almenni löggjafinn vald um það hvernig því skipulagi er háttáð en það verður eigi að síður að fullnægja þeim lágmarksréttindum sem í 1. mgr. 76. gr. felast, sbr. m.a. dóma Hæstaréttar 19. desember 2000 í máli nr. 125/2000 og 8. október 2020 í máli nr. 13/2020 og dóm Landsréttar 12. mars 2021 í máli nr. 72/2020. Með lögum nr. 38/2018 um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir hefur löggjafinn sett reglur í samræmi við þær skyldur sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 76. gr. stjórnarskrárinnar.

39. Samkvæmt 1. mgr. 5. gr. laga nr. 38/2018 er það í höndum sveitarfélaga að útfæra og veita þjónustu við fatlað fólk, þ. á m. um húsnæðisúrræði. Þegar þjónustuveiting er falin sveitarfélögum eru þau jafnframt bundin af 76. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. fyrrnefndan dóm Hæstaréttar í máli nr. 13/2020. Sveitarfélög hafa hins vegar svigrúm til að forgangsraða framkvæmd lögbundinna verkefna innan ramma laga samkvæmt 78. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. dóm Hæstaréttar 25. október 2018 í máli nr. 106/2017. Hafa þau þannig svigrúm til að ákveða forgangsroðun lögbundinna verkefna innan ákveðins ramma sem og svigrúm til að meta hvert tilvik fyrir sig. Sveitarfélög geta þó ekki látið hjá líða að vinna að því með skipulegum og málefnalegum hætti að útfæra og veita þjónustu, sbr. fyrrnefndan dóm Landsréttar í máli nr. 72/2020, efnisgrein 29.
40. Fyrir liggur í gögnum málsins að af hálfu stefnda hefur verið unnið í að mæta þjónustuþörf sem er eftir sértækum húsnæðisúrræðum eftir að sveitarfélög tóku við þjónustu við fatlað fólk frá íslenska ríkinu árið 2011. Frá þeim tíma hafa verið í gildi áætlanir um sértæk húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk. Árið 2017 var m.a. samþykkt á vettvangi stefnda uppbyggingaráætlun sértækra húsnæðisúrræða 2018–2030 fyrir fatlaða einstaklinga, en í henni fólst áfangaskipt áætlun um uppbyggingu húsnæðis í þremur áföngum á tímabilinu. Endurskoðuð uppbyggingaráætlun húsnæðis fyrir fatlað fólk er frá ágúst 2022. Í henni kemur m.a. fram að í heild sé lögð til uppbygging á 168 íbúðum auk starfsmannaaðstöðu, í heildina sé um að ræða 20 íbúðakjarna með 120 íbúðum og tveimur færanlegum teymum sem veiti fólki stuðning í 48 íbúðum og er tímabil áætlunarinnar afmarkað frá 2022 til 2028. Þar kemur og fram að þegar stefndi tók við málaflökki fatlaðs fólks frá íslenska ríkinu 2011 hafi 219 einstaklingar búið í sértæku húsnæði. Í lok árs 2016 hafi 310 íbúar búið í húsnæði fyrir fatlað fólk og í lok árs 2021 hafi 489 íbúar verið í húsnæði fyrir fatlað fólk. Af gögnum málsins má m.a. ráða að umsækjendur á biðlista eftir húsnæði fyrir fatlað fólk, þ.e. nýjar umsóknir, hafi verið alls 175 í lok árs 2018, þar af 44 í sama þjónustuflokki og stefnandi var í, og í lok árs 2024 hafi þær verið alls 176, þar af 40 í sama þjónustuflokki og stefnandi var í.
41. Verður í ljósi þess sem að framan greinir ekki fallist á með stefnanda að hann hafi, samkvæmt 9. gr. laga nr. 38/2018, sem tekur mið af 19. gr. samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks, 5. og 9. gr. sama samnings, 65. og 76. gr. stjórnarskrárinnar, 14. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, 9. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 eða 34. gr. laga nr. 38/2018, átt skýran rétt til húsnæðis á vegum stefnda fyrr en áætlað er, þar sem gögn málsins bera með sér að stefndi hefur unnið að uppbyggingu slíkra úrræða með skipulegum og málefnalegum hætti. Fyrir liggur og að á biðtíma eftir húsnæði hefur stefndi veitt stefnanda ýmiss konar þjónustu, m.a. stoð- og stuðningsþjónustu. Þá verður ekki fallist á með stefnanda að jákvæðar skyldur hafi hvílt á stefnda til að veita honum aðgang að sértæku húsnæðisúrræði á grundvelli 1. mgr. 71. gr. stjórnarskrárinnar og 8. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, sbr. lög nr. 62/1994, enda fela þau ákvæði ekki í sér

rétt til húsnæðis, sbr. til hliðsjónar fyrrnefndan dóm Landsréttar 12. mars 2021 í máli nr. 72/2020, efnisgrein 36.

42. Í máli þessu liggur fyrir að stefnandi sótti um sértækt húsnæðisúrræði hjá stefnda 14. febrúar 2018 og umsókn stefnanda var samþykkt á biðlista 5. mars s.á. Þannig eru í dag liðin rúmlega átta ár frá því að stefnandi sótti um húsnæðisúrræði hjá stefnda en samkvæmt upplýsingum stefnda um uppfærða stöðu umsóknar stefnanda um húsnæði fyrir fatlað fólk hinn 12. nóvember 2025 er gert ráð fyrir að stefnandi fái úthlutað húsnæði á þessu ári. Ekkert í gögnum málsins gefur til kynna að stefnandi hafi sótt um húsnæðisúrræði hjá öðrum sveitarfélögum.
43. Í 1. mgr. 9. gr. laga nr. 38/2018 segir að fatlað fólk eigi rétt á húsnæði í samræmi við þarfir þess og óskir og félagslegri þjónustu sem geri því kleift að búa á eigin heimili og stuðli að fullri aðlögun þess og þátttöku í samfélaginu. Í 3. mgr. 9. gr. segir að ráðherra setji reglugerð um sérstök húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk, m.a. um fjölda samliggjandi íbúða, einkarými, viðbótarrými vegna fötlunar og sameiginleg rými. Þá segir jafnframt í 3. tölul. 1. mgr. 40. gr. laganna að ráðherra setji reglugerð um sérstök húsnæðisúrræði, sbr. 9. gr. laganna.
44. Í 1. mgr. 34. gr. laga nr. 38/2018 segir að ákvörðun um að veita þjónustu skuli taka svo fljótt sem kostur sé. Sé ekki unnt að hefja þjónustu strax og umsókn sé samþykkt skuli tilkynna umsækjanda um ástæður þess og hvenær þjónustan verði veitt. Ef fyrir sé að þjónusta sem sótt var um geti ekki hafist innan þriggja mánaða frá samþykkt umsóknar skuli leiðbeina umsækjanda um þau úrræði sem hann hafi á biðtíma og aðra þjónustu sem sé í boði. Þá skuli veita honum aðra viðeigandi þjónustu á meðan beðið sé eftir að þjónustan sem samþykkt hafi verið hefjist. Í 2. mgr. ákvæðisins segir að ráðherra setji reglugerð um biðlista, forgangsröðun og úrræði á biðtíma í samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga og hagsmunasamtök fatlaðs fólks. Þá segir jafnframt í 7. tölul. 1. mgr. 40. gr. laganna að ráðherra setji reglugerð um biðlista, forgangsröðun og úrræði á biðtíma, sbr. 34. gr. laganna.
45. Félags- og húsnæðismálaráðherra setti reglugerð nr. 370/2016 um húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk, sem tók gildi 9. maí 2016, með stoð í 10. gr. þágildandi laga nr. 59/1992 um málefni fatlaðs fólks. Umræddri reglugerð var breytt með reglugerð félags- og jafnréttismálaráðherra nr. 1039/2018 hinn 7. nóvember 2018, með vísan til 34. og 40. gr. laga nr. 38/2018, en með breytingareglugerðinni komu þrjú ný ákvæði inn í reglugerð nr. 370/2016, þ.e. 8., 9. og 10. gr.
46. Í 1. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 370/2016 segir um biðlista að hafi umsókn um húsnæðisúrræði samkvæmt reglugerðinni verið samþykkt en ljóst sé að ekki muni unnt að útvega það innan þriggja mánaða skuli tilkynna umsækjanda um ástæður tafanna og hvenær fyrirhugað sé að húsnæðisúrræði geti verið tilbúið. Þá skuli setja umsókn á biðlista. Þegar umsækjanda sé tilkynnt um að hann sé kominn á biðlista skuli unnin áætlun um útvegum

viðeigandi húsnæðisúrræðis og hvort og þá hvers konar annað úrræði standi umsækjanda til boða á biðtíma. Efnislega samhljóða ákvæði er í 9. gr. reglna stefnda nr. 465/2019 um félagslegt leiguhúsnæði.

47. Í 9. gr. reglugerðarinnar segir að raða skuli á biðlista eftir sömu sjónarmiðum og komi fram í matsviðmiðum sveitarfélaga. Sveitarfélög skuli kveða skýrt á um það í reglum sínum á hvaða matsviðmiðum skuli byggt, hvernig samþykktum umsóknum skuli forgangsraðað eftir þörf viðkomandi, lengd biðtíma eftir húsnæðisúrræði og öðrum þeim úrræðum sem standi til boða á biðtíma. Við mat á þörf og forgangi skuli sveitarfélag líta til sömu viðmiða og varðandi úthlutun á félagslegu leiguhúsnæði, þ.m.t. núverandi húsnæðisaðstöðu umsækjanda og hversu brýna þörf viðkomandi hefur fyrir viðeigandi húsnæðisúrræði.
48. Þá segir í 10. gr. reglugerðarinnar að sveitarfélag skuli tryggja reglubundið samráð við umsækjanda á biðtíma. Umsækjandi skuli þá upplýstur um stöðu á biðlista, áætlaða lengd biðtíma og þau úrræði sem standa honum til boða á biðtímanum.
49. Líkt og rakið hefur verið hér að framan er ekki á það fallist að stefnandi eigi lögvarinn rétt til húsnæðis sér til handa fyrr en áætlun stefnda ráðgerir. Á hinn bóginn liggur fyrir að í kjölfar setningar laga nr. 38/2018 var, sem fyrr greinir, sett breytingareglugerð nr. 1039/2018, sem tók gildi 7. nóvember 2018, þar sem mælt er fyrir um að umsókn umsækjanda um húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk skuli raða á biðlista og að umsækjandi skuli upplýstur um hvenær fyrirhugað sé að húsnæðisúrræði hans geti orðið tilbúið, sbr. 1. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 370/2016. Þá skuli sveitarfélag tryggja reglubundið samráð við umsækjanda á biðtíma og upplýsa um stöðu á biðlista, áætlaða lengd biðtíma og þau úrræði sem standi honum til boða á biðtíma, sbr. 10. gr. reglugerðarinnar.
50. Hvað varðar málátlíbúnað stefnda um undirbúning og setningu breytingareglugerðar nr. 1039/2018 má ráða af framlögðum gögnum að samráð hafi ekki verið haft við Samband íslenskra sveitarfélaga og hagsmunasamtök fatlaðs fólks í aðdraganda setningar hennar, svo sem ráðgert er í 2. mgr. 34. gr. laga nr. 38/2018. Umrædd reglugerð var samþykkt 7. nóvember 2018 og birt í B-deild Stjórnartíðinda 26. s.m., en ekki verður ráðið að stefndi eða aðrir hagsmunaaðilar hafi vefengt gildi hennar gagnvart ráðherra er fékk framselt lagasetningarvald á grundvelli umrædds lagaákvæðis, svo sem stefnandi vísaði og til við munnlegan flutning málsins. Skoðast framangreint m.a. í ljósi sjónarmiða um birtingu laga, réttaröryggi og réttmætar væntingar þeirra er öðlast réttindi á grundvelli birtra stjórnvaldsfyrirmæla. Þess utan liggur fyrir að í kjölfar setningar umræddrar reglugerðar setti stefndi sér sjálfur reglur, sbr. 9. gr. reglna stefnda nr. 465/2019 um félagslegt leiguhúsnæði, sem eru efnislega samhljóða 1. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 370/2016 eins og henni var breytt með reglugerð nr. 1039/2018. Verður í þessu ljósi ekki fallist á með stefnda að lagastoð hafi skort fyrir umræddri breytingareglugerð eða að stefnda hafi ekki

borið að fylgja þeim málsmeðferðarreglum er þar greinir og birtast jafnframt um margt í eigin reglum stefnda.

51. Af gögnum máls þessa, sem nánar eru reifuð í málsatvikalýsingu, er ljóst að frá því að stefnandi sótti um sértækt húsnæðisúrræði hjá stefnda 14. febrúar 2018 sem var samþykkt á biðlista 5. mars sama ár og allt til þess að stefndi sendi honum fyrst bréf um stöðu umsóknar hans 18. ágúst 2023 hafði hann aldrei fengið upplýsingar um stöðu á biðlista og hvenær vænta mætti þess að hann fengi úthlutað húsnæði. Þannig er m.a. ljóst að frá því að ákvæði reglugerðar nr. 1039/2018 tóku gildi veitti stefndi stefnanda ekki upplýsingar um stöðu á biðlista og áætlaða lengd biðtíma eftir húsnæði í tæplega fimm ár, í andstöðu við 8. og 10. gr. reglugerðarinnar svo og 9. gr. reglna stefnda nr. 465/2019. Í tvígang eftir það, hinn 25. október 2024 og 12. nóvember 2025, var stefnandi, með bréfum frá velferðarsviði stefnda, upplýstur um uppfærða stöðu umsóknar sinnar um húsnæði fyrir fatlað fólk. Aðrar upplýsingar sem stefnandi fékk á þorra biðtíma, sem voru af skornum skammti, komu að mestu fram í samskiptum starfsfólks stefnda við foreldra og þá aðallega móður stefnanda en þar var ekki að finna sértækar upplýsingar um stöðu stefnanda á biðlista og áætlaða lengd biðtíma. Tilvísanir stefnda til uppbyggingaráætlana sinnar varðandi húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk uppfylla í fyrirbyggjandi samhengi ekki kröfur fyrrgreindra ákvæða enda þar ekki að finna sértækar upplýsingar svo stefnandi hefði getað áttað sig á stöðu sinni hvað húsnæði áhræði. Skoðast framangreint og í ljósi þeirrar almennari upplýsingaskyldu sem hvíldi á stefnda samkvæmt 1. mgr. 34. gr. laga nr. 38/2018, sbr. og 3. mgr. 9. gr. laga nr. 37/1993, en af atvikum máls þessa er ljóst að upplýsingagjöf stefnda á stærstum hluta biðtímans eða allt til ársins 2023, hvað stöðu umsóknar hans vegna húsnæðisúrræðis varðaði, var afar stopul og ógagnsæ.
52. Telja verður af framangreindum ástæðum að háttsemi stefnda vegna meðferðar umsóknar stefnanda um sértækt húsnæðisúrræði hafi vikið svo frá þeirri háttsemi sem krefjast mátti af stefnda að uppfylltar séu saknæmiskröfur b-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Stefndi veitti stefnanda afar takmarkaðar upplýsingar um meðferð og framgang máls um húsnæði honum til handa um langt skeið sem varðar grundvallarhagsmuni hans. Aðstöðumunur er á milli aðila og um að ræða hagsmuni sem standa persónu stefnanda nærri. Verður fallist á með stefnanda að skortur á upplýsingagjöf til hans hafi verið íþyngjandi og haft tilfinnanleg áhrif á líf hans, m.a. þar sem örðugt hefur verið fyrir stefnanda að skipuleggja líf sitt til framtíðar vegna óvissu og skorts á fyrirsjáanleika um úthlutun hentugs húsnæðis.
53. Er samkvæmt öllu framansögðu fallist á með stefnanda að í meðferð stefnda á umsókn stefnanda hafi falist meingerð gegn persónu hans sem sé á ábyrgð stefnda og eigi stefnandi því rétt til bóta vegna ófjárhagslegs tjóns samkvæmt b-lið 1. mgr. 26. gr. laga nr. 50/1993. Í ljósi atvika og aðstæðna stefnanda er ekki tilefni til að lækka bætur honum

til handa á grundvelli 1. mgr. 24. gr. laga nr. 50/1993. Verður fallist á kröfu stefnanda um greiðslu miskabóta úr hendi stefnda sem þykja hæfilega ákveðnar, svo sem stefnandi krefst, 1.300.000 krónur. Þarf þá ekki að taka afstöðu til annarra málsástæðna stefnanda sem hann hefur teft fram til stuðnings kröfu sinni, sbr. til hliðsjónar dóm Hæstaréttar 4. maí 2022 í máli nr. 50/2021, efnisgrein 40.

54. Stefndi færir ekki fram nein efnisleg rök gegn dráttarvaxtakröfu stefnanda, en upphafstími kröfunnar er í samræmi við 1. másl. 9. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, og verður því fallist á hana svo sem í dómsorði greinir.
55. Eftir úrslitum málsins og með vísan til 1. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála verður stefnda gert að greiða málskostnað eins og nánar greinir í dómsorði og skal hann renna í ríkissjóð í samræmi við 4. mgr. 128. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála.
56. Stefnandi nýtur gjafsóknar samkvæmt gjafsóknarleyfi, dags. 12. mars 2026. Gjafsóknarkostnaður stefnanda greiðist úr ríkissjóði, þ.m.t. þóknun lögmans hans, sem þykir með hliðsjón af efni og umfangi málsins hæfilega ákveðin svo sem greinir í dómsorði, en sú þóknun er í samræmi við dómvenju ákveðin án virðisaukaskatts, sbr. til hliðsjónar úrskurð Landsréttar frá 10. apríl 2018 í máli nr. 288/2018.
57. Flóki Ásgeirsson lögmaður flutti málið fyrir stefnanda og Þórður Guðmundsson lögmaður fyrir stefnda.
58. Sindri M. Stephensen héraðsdómari kveður upp dóm þennan.

Dómsorð:

Stefndi, Reykjavíkurborg, greiði stefnanda, A, 1.300.000 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu frá 26. júní 2025 til greiðsludags.

Stefndi greiði 1.600.000 krónur í málskostnað sem renni í ríkissjóð.

Allur gjafsóknarkostnaður stefnanda greiðist úr ríkissjóði, þ.m.t. málflutningsþóknun lögmans hans, 1.600.000 krónur.